

مرکز مجرب زبان فارسی

سیوطی

جلسه ۱۰۳

استاد: وافی یزدی

موضوع: مفاعیل خمسه

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

۴. مفعول معه:

آنچه که به دنبال واوی که به معنای «مع» است بیاید، به عنوان مفعول معه منصوب می شود.

نکته ۱: واو به معنای «مع» تالی جمله‌ای می آید که دارای فعل یا اسم شبیه فعل باشد: سیری و الطريق مسرعة

نکته ۲: عامل نصب مفعول معه:

طبق قول مصنف: فعل یا شبه فعلی است که قبل از واو آمده.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

طبق قول جرجانی: واو، عامل نصب است.

طبق قول زجاج: فعل مقدر عامل نصب است.

نکته ۳: مفعول معه، هیچگاه بر عامل خود مقدم نمی شود.

نکته ۴: برخی از عرب ها، بعد از «ما» استفهام یا «کیف»، مفعول معه را به سبب فعل «کون» مقدر، نصب می دهند:

ما أنت وزیداً؟ - کیف أنت وقصعة من ترید؟

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

نکته ۵: در جایی که واو وجود دارد، اگر عطف ممکن باشد و ضعیف نباشد، عطف کردن از منصوب کردن مابعد واو،

سزاوارتر است: كنتُ أنا وزیدٌ كالأخوين

اما در جایی که عطف ضعیف است، بهتر است که ما بعد واو به عنوان مفعول معه منصوب شود: جئتُ وزیداً

و در جایی که عطف ممتنع باشد، منصوب کردن و مفعول معه گرفتن واجب است: ما لك وزیداً؟